

Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society

Vol 3, No 4 (1952)

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΕΙΣ ΖΑΚΥΝΘΟΝ ΕΝ ΕΤΕΙ 1816

Π. ΔΡΑΓΩΝΑΣ

doi: [10.12681/jhvms.17524](https://doi.org/10.12681/jhvms.17524)

Copyright © 2018, Π. ΔΡΑΓΩΝΑΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

ΔΡΑΓΩΝΑΣ Π. (1952). ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΕΙΣ ΖΑΚΥΝΘΟΝ ΕΝ ΕΤΕΙ 1816. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 3(4), 226–229. <https://doi.org/10.12681/jhvms.17524>

Ο ΛΙΓΗ ΙΣΤΟΡΙΑ...

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΕΙΣ ΖΑΚΥΝΘΟΝ ΕΝ ΕΤΕΙ 1816

Κατά τὸν διεξαχθέντα εἰς Ζάκυνθον γενικὸν προληπτικὸν ἀντιλυσισικὸν ἐμβολιασμὸν τῶν κυνῶν διὰ τοῦ νέου ἐμβολίου, ἐπεσκέφθημεν τὸ Ἀρχαιοφυλακεῖον τῆς Νήσου πρὸς ἐξεύρεσιν στοιχείων, ἀφορώντων εἰς τὴν ἐπιδημιολογίαν καὶ τὴν καταπολέμησιν τῆς νόσου ταύτης κατὰ τὸ παρελθόν. Ἀναδιφόντες τὰ ἀρχεῖα τοῦτου, τῇ βοήθειᾳ τοῦ ἱστοριοδίδου κ. Ζώη, εὑρομεν δύο προκηρῦξεις, ἐξ ὧν τὴν πρώτην, χρονολογουμένην ἀπὸ τοῦ 1816, παραθέτομεν κατωτέρω ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ κειμένου, διὰ τὸ ἀξιοπεριεργον τῶν ἐν αὐτῇ διαλαμβανομένων.

Π. ΔΡΑΓΩΝΑΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

Ὁ ἔξοχώτατος Κύριος Ἀντισυνταγματάρχης Φραγκῖσκος Κόμης Ριβαρόλα ἰδιοκτῆτης ἐνὸς συντάγματος, γενικὸς ἐπιθεωρητῆς τῆς στρατιωτικῆς Ἀστυνομίας τῆς Μάλτας καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξαρτωμένων, Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἀστυνομίας καὶ Διοικητῆς τῶν ὄπλων τῆς Αὐτοῦ Βρετανικῆς Μεγαλειότητος τῆς Ζακύνθου.

Πρὸς τοὺς κατοίκους

Σχετικῶς μὲ ὅ,τι ἔχει δημοσιευθῆ ἀπὸ τὸν προκάτοχόν μου ὡς πρὸς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὰ θέματα τῆς ἐσωτερικῆς Ἀστυνομίας καὶ τὸ ὁποῖον ἐπίσης ἐπιβεβαιοῦται διὰ τὴν ἐπακολουθήσῃ ἢ ἐκτέλεσις εἰς ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη, προστίθενται αἱ ἐπόμεναι διατάξεις καὶ διακανονισμοὶ τῆς Ἀστυνομίας αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ ἔχουν τὴν ἐν παντὶ αὐτῶν ἐκτέλεσιν.

1. Ὅλοι οἱ κύνες ἔστωσαν μεγάλοι ἢ μικροί, κυνηγετικοὶ ἢ τῶν κρεοπωλῶν, ὀφείλου νὰ φέρουν πέριξ τοῦ τραχήλου ἐν οἰονδήποτε περιλαίμιον τὸ ὁποῖον θὰ ἀρκέσῃ νὰ πιστοποιήσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ ἐπομένως θὰ εἶναι τοιουτοτρόπως προφυλαγμένοι ἀπὸ τὴν καταδίωξιν τῶν στρατιωτικῶν.

Ὅλοι οἱ κύνες ποῦ ἤθελον εὔρεθῆ χωρὶς περιλαίμιον θὰ φονευθῶσιν ἀνεπιφυλάκτως.

2. Ἐπὶ τῷ τέλει νὰ προλάβωμεν τὴν ῥοπὴν εἰς τὴν ὑδροφοβίαν ἢ λύσσαν τῶν κυνῶν εἰς τὴν ὁποῖαν διαρκοῦντος τοῦ θέρους ὑπόκεινται ἐξ αἰτίας τῆς δίψης, τῆς ἐλλείψεως τοῦ ὕδατος, ὅλοι οἱ παντοπῶλαι πωλη-

ταὶ ἐδωδίμων εἰδῶν καὶ ἀντικειμένων θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι ἀπαρατήτως νὰ τηροῦν ἕξω τῆς ἰδίας των θύρας ἕνα δοχεῖον οἰονδήποτε πλήρες καθαροῦ ὕδατος καὶ εἰς περίπτωσιν παραλείψεως ὁ παραβάτης θὰ πληρώσῃ διὰ πρώτην φορὰν μίαν πιάστραν, διὰ δευτέραν φορὰν δύο, διὰ τρίτην φορὰν τέσσαρας καὶ οὕτω πάντοτε διπλασίως καὶ προοδευτικῶς εἰς τὴν παράβασιν.

Αὕτῃ ἡ διαταγὴ θὰ ἐκτελεῖται σταθερῶς ἀπὸ 1ης Ἰουλίου μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου.

3. Ὅλα τὰ φορητὰ ζῶα ποῦ χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν μεταφορὰν προϊόντων τὰ ὁποῖα εἰσάγονται ἀπὸ τὴν ἔξοχὴν εἰς τὴν πόλιν πρέπει νὰ ὀδηγῶνται εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν εἴσοδον εἰς τὴν πόλιν, ἀπὸ τοὺς σχετικοὺς αὐτῶν ὀδηγούς, κρατῶντας τα ἀπὸ τὸν χαλινὸν οὕτως ὥστε νὰ μὴ εἶναι ἐπικίνδυνα μὲ τὰ κτυπήματά των τὰ ἀπρόβλεπτα καὶ ἀπροειδοποίητα εἰς τὰ πρόσωπα ποῦ συναντοῦν ἢ ὅπου καταφθάνουν.

4. Οἱ ὀδηγοὶ τῶν μεμονωμένων ἵππων ἢ ἡμιόνων θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι ἐὰν θέλουν νὰ τοὺς προσδέσουν εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς τῆς πόλεως, νὰ τοὺς δέσουν τοὺς ὀπισθίους πόδας μετὰ τῶν ἐμπροσθίων, πρὶν τὰ ξεφορτώσουν οὕτως ὥστε νὰ μὴ προσβάλλουν μὲ τὰς κλωτσιὰς των κανένα καὶ ἐν περιπτώσει παραβάσεως ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῆς ἐσωτερικῆς Ἀστυνομίας, ὁ Διευθυντὴς τῆς Στρατιωτικῆς Ἀστυνομίας καὶ οἱ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὑποδέστεροι τῆς Ἀστυνομίας θὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ συλλάβουν τοὺς ἵππους ἐκείνους ἢ ἡμιόνους ποῦ θὰ ἤθελον, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ πρόσωπα ποῦ τοὺς ὀδηγοῦν διὰ νὰ τιμωρηθοῦν ἀναλόγως μὲ τὴν παράβασιν ἀπὸ τὴν Ἀρχὴν τοῦ Διοικητοῦ τῆς Κυβερνήσεως.

5. Ἀπαγορεύεται ἀπολύτως εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας χοίρων τοῦ νὰ τοὺς ἀφίνουν νὰ περιπλανῶνται τὴν νύκτα ἢ τὴν ἡμέραν εἰς τοὺς δρόμους τῆς πόλεως καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελον εὔρεθῆ ἀπὸ τὸν ἐπιθεωρητὴν τῆς Ἀστυνομίας, οὗτος εἶναι ἐξουσιοδοτημένος νὰ ἐφαρμόζῃ τὰ κατάλληλα μέτρα διὰ τὴν σύλληψιν των καὶ διὰ τὸν φόνον των, καὶ τὸ ζῶον συλληφθὲν καὶ φονευθὲν θὰ ὑπόκειται εἰς ἄμεσον δήμευσιν, τὰ $\frac{2}{3}$ τῆς ὁποίας θὰ πηγαινουν πρὸς ὄφελος τοῦ ταμείου τοῦ προοριζομένου διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν δημοσίων ὁδῶν τῆς πόλεως ὑπὸ τοὺς ὄρους τοὺς καθοριζομένους εἰς τὴν προκήρυξιν τῆς 14 Μαΐου παρελθόντος καὶ τὸ ἄλλο $\frac{1}{3}$ θὰ εἶναι πρὸς ὄφελος τῶν συλλαμβανόντων.

6. Ἐνδιαφερόμενος ἐν συνεχείᾳ παντοιοτρόπως διὰ τὸ θέμα τῆς ὑγείας τῶν κατοίκων ὄλων, ποῦ ἐνδεχομένως ἤθελον προσβληθῆ ἀπὸ βεβλαμμένας τροφὰς διατάσσεται ὅπως οἱ πωληταὶ κρεάτων, ἰχθύων, ἀλιπάστων καὶ παντὸς ἄλλου εἴδους ἐδωδίμων, ἔχουν ἐκτεθειμένα πρὸς πώλησιν μόνον ἐκεῖνα τὰ εἶδη ὠρισμένης κατηγορίας τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι ἀνέπαφα καὶ ὑγιοῦς πιότητος, ἄλλως, τόσον ὁ ἐπόπτης τῶν χορταρικῶν ὡς ἐπίσης τὸ ὕγειο

νομικὸν συμβούλιον, ὁ ἀρχίατρος καὶ ἐπίσης ὁ ἐπιθεωρητὴς τῆς ἐσωτερικῆς ἀστυνομίας οἵτινες λόγῳ τῆς ἀρμοδιότητός των συμφωνοῦν, ὀφείλουν νὰ κατὰσχῶσι ὅλον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἤθελον εὐρεθῆ παρὰ τοῖς πωληταῖς ἐν παραβάσει τοῦ παρόντος ἄρθρου, διατάσσοντες τὴν ἀπόρριψιν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ὁ παραβάτης ἀναλόγως μὲ τὴν περίπτωσιν θὰ τιμωρεῖται ἐν τῷ μέτρῳ ποῦ θὰ φανῆ κατάλληλον ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀπαγορεύεται ἐπίσης ἡ πώλησις τῶν ἀώρων καρπῶν.

7. Κατ' ἀκολουθίαν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου αἱ εἰρημμένοι ἀρχαὶ ἔχουν τὴν εὐχέρειαν τοῦ νὰ κάμνωσιν ὅπουδῆποτε ἤθελον κρίνη σκόπιμον τὰς καταλλήλους παρατηρήσεις ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ἀνακαλύψουν τὰ βεβλαμένα τρόφιμα, τόσον ἐπικίνδυνα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ὑγίαν.

8. Δοθέντος ἐνὸς ἀντικειμένου διὰ τὸ ὅποιον ὅλοι ἐν γένει οἱ κάτοικοι ὀφείλουν νὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι, οἷονδῆποτε πρόσωπον εἶναι ἐντεταλμένον νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὰς ἄνω σημειουμένας ἀρχάς, κάθε σχετικὴν ἔνδειξιν ὅπως ἐτοιμῶς ληφθῶσι τὰ κατάλληλα μέτρα ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ὑφιστάμενοι ἔπειτα τῆς Ἀστυνομίας εἶναι ὅλοι διατεταγμένοι νὰ φροντίζουσιν δι' αὐτὸ τὸ τόσον ἐνδιαφέρον ἀντικείμενον τῆς ἐσωτερικῆς ἀστυνομίας.

Ἡ παροῦσα θὰ μεταφρασθῆ ἐπίσης εἰς ἰδίωμα Ἑλληνικὸν καὶ δημοσιευθῆ εἰς ὅλην τὴν πόλιν καὶ τὰ χωρία πρὸς γενικὴν γνῶσιν καὶ διὰ τὴν ἀπαράβατον αὐτῆς ἐκτέλεσιν.

Ἐδόθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ζακύνθου τῷ 28 Ἰουνίου 1816.

ΦΡΑΓΚ. ΡΙΒΑΡΟΛΑ

Π. Α. ΜΕΡΚΑΤΗΣ

Γραμματεὺς

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Π. Α. ΜΕΡΚΑΤΗΣ

Εἰς τὰς 28 ὡς ἄνω τεθὲν ἐδημοσιεύθη ἡ παροῦσα προκήρυξις ὑπὸ τοῦ ὑποφαινομένου διὰ τυμπανοκρουσίας εἰς τοὺς συνήθεις τόπους καὶ πλέον συχναζομένους τῆς πόλεως ταύτης κινήθენტων πολλῶν καὶ ἀκουσάντων.

Α. ΚΟΝΟΜΟΣ

Δημοσιευτῆς τῆς Διαχειρήσεως

Un peu d'histoire . . .

Mésures sanitaires à Zante en 1816

Pendant l' execution de la vaccination générale préventive antirabique sur les chiens à l'île de Zante, nous avons trouvé dans les Archives de Zante une proclamation adressée au peuple

signée par le. «Lieutenant Colonel Conte Francois Rivarola, propriétaire d'un régiment, Inspecteur général de la Police Militaire de l'île de Malte, Chef du Gouvernement et de la Police et Commandant des armes de S. M. Royale Britanique à Zante», datée de 1816, qui stipule les mesures sanitaires a prendre pour protéger la santé publique.

Toutes sont interessantes mais nous puissions les passages concernant la protection contre la rage :

1) Pour la protection contre les chiens errants, tout chien doit porter un colier, qui sera le signe de propriété, faute de quoi le chien sera immédiatement tué.

2) Pour prévenir l'Hydrophobie ou rage des chiens, tous les débiteurs en général sont obligés, du 1er Juillet jusqu'à la fin de Septembre, de tenir devant leurs magasins un pôt rempli d'eau fraîche. Les desobéissants seront punis.

A la suite cette proclamation oblige les conducteurs de chevaux ou de mulets, qui stationnent en pleine ville, de lier les pieds du devant des animaux avec ceux de derrière, interdit la circulation en ville aux porcs et ordonne que les vendeurs de viande, poissons ou autres denrées alimentaires exposent pour la vente, seulement ceux de leurs aliments qui sont sains et indemnes de toute alteration.

ΑΙ ΠΡΟΟΔΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΝ

Υπό

Dr D. D. OGILVIE

Manager of the Veterinary departement of I.C. (P)

Κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 19ου αἰῶνος συνετελέσθη ἐν μεγάλῳ βῆμα εἰς τὴν καταπολέμησιν καὶ ἐκρίζωσιν πλείστων βαρειῶν ἐπιζωοτιῶν. Παραλλήλως ὁμως ἐσημειώθησαν καὶ πλεῖσται ἀπώλειαι ἐξ ἐτέρων ἄλλων νοσημάτων καὶ τοῦτο λόγῳ τῆς ἐντατικωτέρας κτηνοτροφικῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Εὐτυχῶς ὁμως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πολλαὶ πρόοδοι συνετελέσθησαν εἰς τὴν Κτηνιατρικὴν ἐπιστήμην καὶ οὕτω ἡ καταπολέμησις θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ γίνεται καλύτερον ἢ κατὰ τὸ παρελθόν, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως εἰς εὐρείαν κλίμακα τῆς Χημικοθεραπείας.

Ὅλα τὰ εἶδη τῶν ζῶων ἐπωφελήθησαν ἀπὸ τὰς προόδους ταύτας.